

Pasiruošimas ekologiškų produktų tvarkybos fizinei patikrai

III sertifikavimo skyriaus ekspertė
Reda Butkevičiūtė

Tikslas užtikrinti...

- Teisės aktų ir sertifikavimo reikalavimų įgyvendinimą
- ES logotipo ar eko terminų teisingą naudojimą
- Veiklos vykdytojo kontrolės sistemos efektyvumą (tobulinimą)
- Patenkinti vartotojo lūkesčius ir stiprinti pasitikėjimą ekologiškais produktais

Tikslas įvertinti veiklas...

- Paruošimo (perdirbimas, pakavimas, perženklinimas)
- Gamybos (tik grybų augintojams)
- Sandėliavimo
- Platinimo/ pateikimo rinkai (prekyba, didmeninė prekyba, nuotolinė prekyba, mažmeninė prekyba)
- Eksporto (į ne ES šalis)
- Importo (iš ne ES)

Patikrų formos

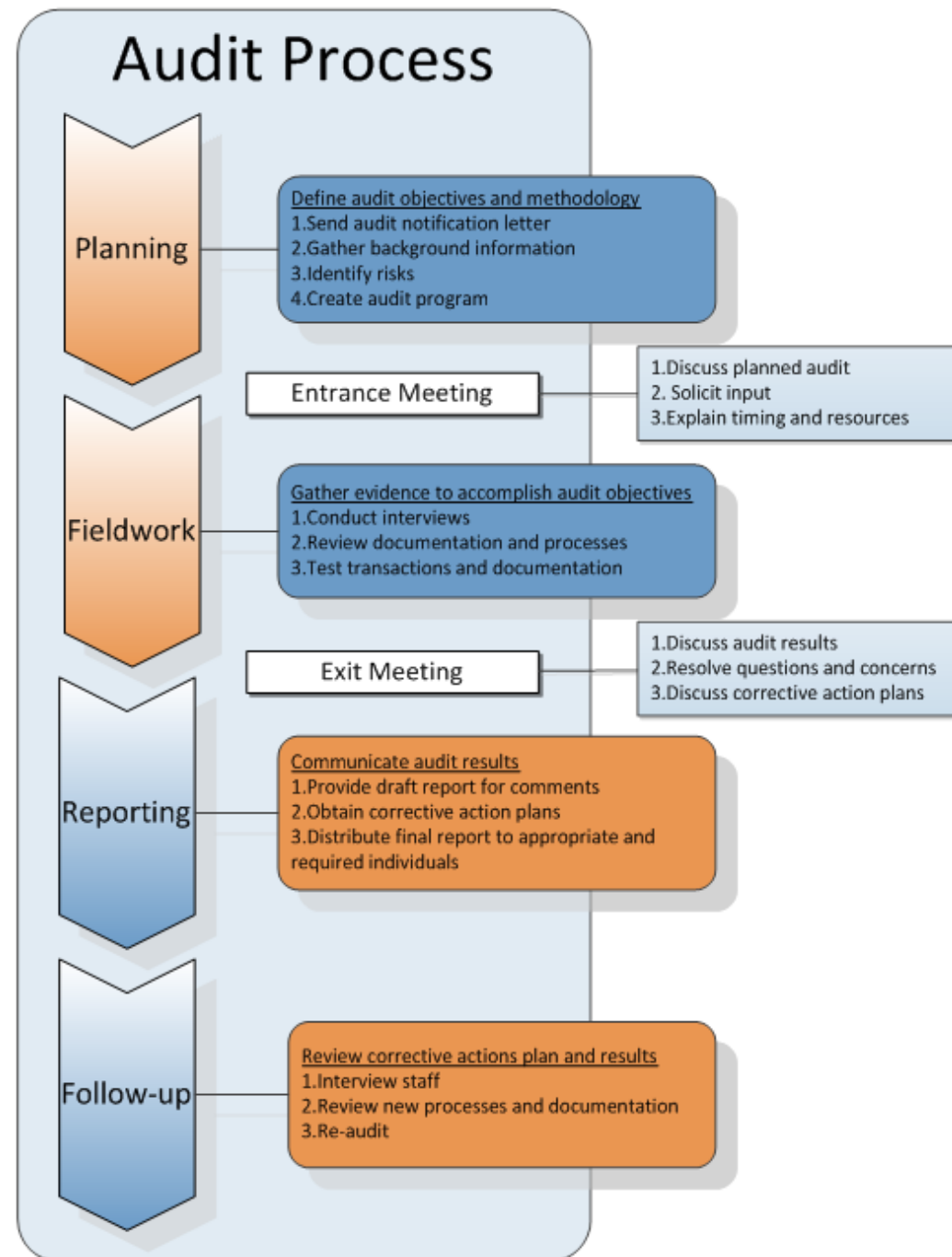
- Fizinė arba dokumentinė
- Pilnos apimties arba dalinė

- Pranešta (žema rizika)
- Nepranešta (aukšta rizika)

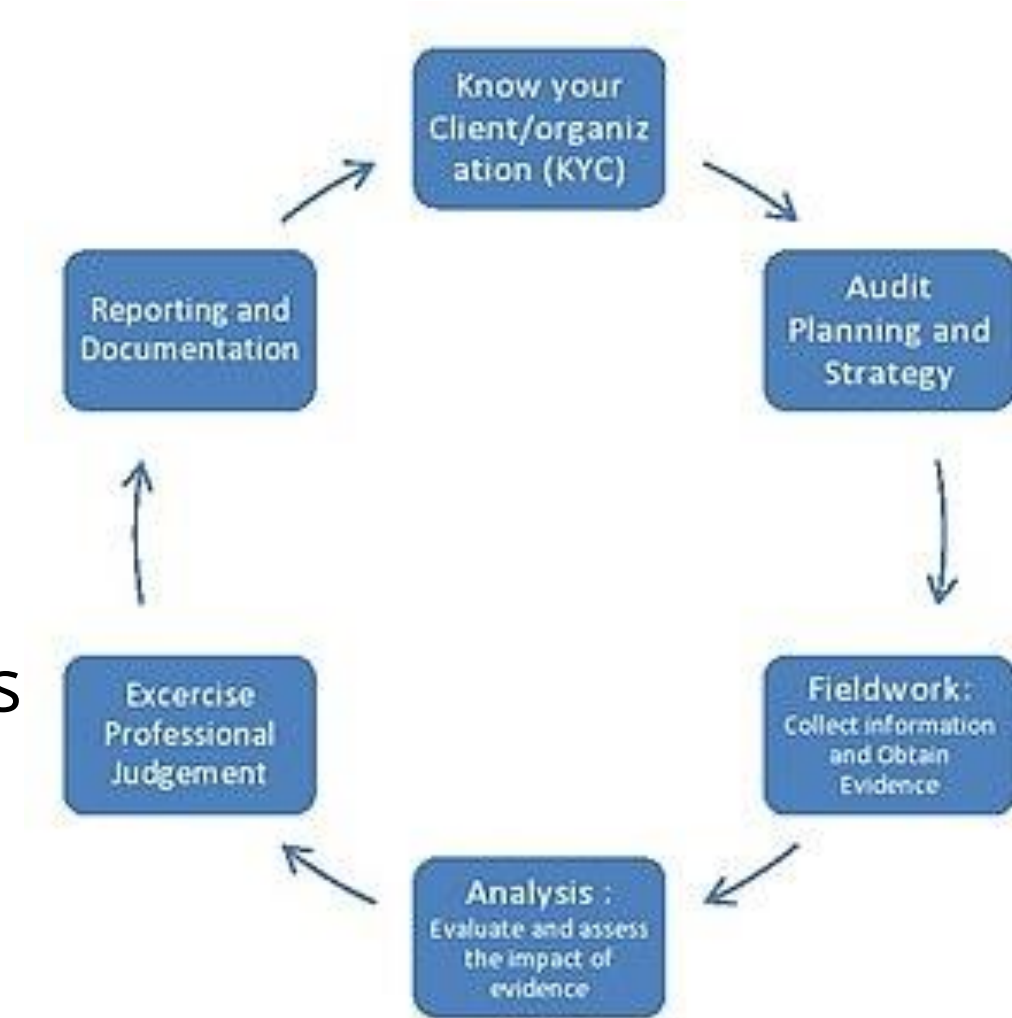
Patikrų tipai

- **Pradinė**
 - pirmą kartą sertifikuojant ekologinę gamybą, papildant sertifikata nauja veikla, nauja gamybos vieta, nauju technologiniu procesu
- **Kasmetinė (pilnos apimties):**
 - sertifikato pratęsimo
- **Papildoma patikra:**
 - pagal rizikos vertinimą, skundą, įtariamą neatitiktį / oficialaus tyrimo pagrindu
- **Mokama patikra** (nustatytos neatitikties šalinimo veiksmų vertinimui)
- **Nuotolinė patikra** (Covid-19);

Patikros paremtos rizika

- Veikla
- Produktas
- Neatitiktys
- Produktų sumaišymas, tarša
- Korekcinųjų veiksmų įgyvendinimas
- Rizikos taškai ir prevencinės priemonės
- Procedūros
- Savikontrolė

Laiškas dėl tikrinimo

Nurodoma:

- Tikrinimo data
- Tikrintojas - ekspertas
- Dokumentai (turėti patikros metu, atsiųsti 5 d. iki patikros)

Privalu atsiųsti:

- kokybės užtikrinimo programų (ekologinės gamybos savikontrolės) rezultatus;
 - ekologinės gamybos žaliavų / produktų tvarkymo procedūrą su nurodytais kritiniais taškais bei prevencinėmis priemonėmis
 - gamybos ataskaitą
 - tiekėjų / pirkėjų sąrašą
 - *Nauja*
 - *Sertifikuojamų produktų sąrašas forma F-162.xls*
 - **Procedūrų peržiūros reguliarumas ir kokių imsis priemonių nustačius neatitikimą.** Pateikiami įrodymai.
- Apmokėti išankstinę sąskaitą

Pastaba: kaip galima anksčiau prieš patikrą atsiųsti prašomus dokumentus (produktų sąrašą formą F-162, sąnaudų - išeigų balansą už nurodytą laikotarpį, tiekėjų sąrašą, valymo / dezinfekavimo medžiagų duomenis, pirkėjų sąrašą).

Sertifikuojamų produktų sąrašas F-162.xls

Produktų sąrašas

Šioje formoje galite pasirinkti **keltas veiklas vienoje eilutėje** (veiklos renkamos po vieną, t.y. pasirenkama viena, po to dar kartą paspaudus tą patį langelį pasirenkama kita veikla ir t.t.)

Forma siunčiama tik excel formatu. Išvardinami visi sertifikuojami ekologiški produktai. Naujiems produktams vietoje eilės numerio nurodyti raidę „N“. Forma nuolat atnaujinama.

Šiame dokumente išvardinti produktų pavadinimai automatiškai bus keliami į sertifikatą, todėl svarbu, kad jame atsispindėtų tik produkto pavadinimas atitinkantis ženklinimo etiketėje nurodytą produkto pavadinimą.

Eilės Nr.	Gamybos veiksmus atlieka (kiekvienai eilutei pasirenkamas tik vienas variantas)	Vykdoma veikla (visos vykdomos veiklos (pvz. gaminant ekologišką aliejų pasirenkamos veiklos - paruošimas, sandėliavimas, platinimas/pateikimas rinkai). Gamyba - tik auginant kultūrinius grybus.	Produkto pavadinimas (be žodžio ekologiškas ar jo trumpinio, taip pat kontrolės institucijos kodo ar produkto išfasavimo (0,4 kg, 0,75 ir pan.) <u>lei pageidausite sertifikato anglų kalba, nurodyti ir angliška produkto pavadinimą</u>	Produkto grupės pavadinimas* (pasirenkama iš klasifikatoriaus)	Veiklos adresas (įrašomas adresas pagal vykdomas veiklas)	Subrangovo pavadinimas	Produktas (pažymėti X)			
							ekologiškas	perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio	neekologiškas turintis ekologiškų sudedamųjų dalių	
1	Pats	Sandėliavimas Platinimas/ pateikimas rinkai	Rapsų aliejus	B.2 Aliejai bei gruzdinimo riebalai ir aliejai	Kauno m. sav., Kaunas, K. Donelaičio g. 33		X			
	Subrangovas	Paruošimas Sandėliavimas	Rapsų aliejus	B.2 Aliejai bei gruzdinimo riebalai ir aliejai	Telšių r. sav., Telšių m. sen., Telšiai, Sedos g. 6	UAB „XXXX“	X			
	Pats	Platinimas/ pateikimas rinkai	Rapsų aliejus	B.2 Aliejai bei gruzdinimo riebalai ir aliejai	Telšių r. sav., Telšių m. sen., Telšiai, Sedos g. 6	UAB „XXXX“	X			
N	Pats	Paruošimas Sandėliavimas Platinimas/ pateikimas rinkai Eksportas	Jogurtas su braškėmis	A.3 Jogurtas	Kauno m. sav., Kaunas, K. Donelaičio g. 33		X			

- keli padaliniai, kelios formos F-162. Forma siunčiama excel formatu info@ekoagros.lt.

F-162.xls pildymo klaidos

- Parenkama netinkama produkto grupė;
- Nepilnas, neaiškus pavadinimas (pvz. kviet miltai; j. serb. džemas);
- Neišvardinamos visos veiklos su sertifikuojamais produktais (pvz. paruošimas - kanapių aliejus, tačiau nenurodomi importuojami produktai);
- Produkto pavadinime yra pertekliniai duomenys:
 - ekologiškumo terminai Ekologiškas, bio;
 - išfasavimas (100 g; 5 l);

Manų kruopų košė kūdikiams, ekologiška Bio 250g/5
Hande morkų tyrė, 125g
Hande pastarnokų tyrė, 125g
Alyvuogių aliejus 5 l
072 - Bim Z Bio Juodo šok. lašeliai
Džiovinti mangai, ekologiški 11g
090 - Bim Z Bio Sausainiai su šokoladu 100g
Bio Tyrelė išspaud. Fennel Frog 100g

Pasikeitimai...

✔ SERTIFIKUOJANTIEMS NE PIRMUS METUS

Veiklos vykdytojai, sertifikuojantys gamybą kaip ekologinę ne pirmus metus turi:

1. Susipažinti su tokiam gamybos būdui keliamų [teisės aktų reikalavimų](#) pasikeitimais;
2. Informuoti raštu laisva forma apie pasikeitimus, t. y. pasikeitus:
 - ekologiškų / perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktų sąrašui,
 - ekologinės gamybos vieneto ir (arba) patalpų, ir (arba) veiklos aprašymui arba kontrolės priemonėms,
 - subrangovui,
 - technologiniams procesams,
 - receptūroms,
 - ženklavimo etiketėms,
 - adresui korespondencijos siuntimui, kontaktams,
 - ir pan.
3. Norint papildyti sertifikatą papildomomis veiklomis arba papildyti subrangovų sąrašą reikia užpildyti, pasirašyti ir pateikti Ekologinės gamybos produktų sertifikavimo deklaraciją ([forma F-008](#)).
4. Norint papildyti sertifikatą naujais produktais reikia pateikti sertifikuojamų produktų sąrašą ([forma F-162.xlsx](#)) arba ([forma F-162.xlsm](#)), kurioje galite pasirinkti kelias veiklas vienoje eilutėje (**forma pateikiama nekeičiant failo**);
5. Laikantis nurodytų terminų, kontrolės institucijai raštu arba elektroniniu paštu, pateikti nustatytų formų dokumentus, patvirtintus parašu. Laiške dėl planuojamos kasmetinės patikros bus prašoma pateikti:
 - vidutinį metinį sąrašinį darbuotojų skaičių (vnt.), metinę apyvartą ir metinę balanso sumą (Eur.);
 - ekologiškų žaliavų/produktų asortimentą su nurodytais tiekėjais, jų patvirtinamųjų dokumentų/sertifikatų numeriais ir jų galiojimo terminais (dokumentas pateikiamas excel formatu);
 - ekologiškų produktų pirkėjų sąrašą (jei realizavimas vyko fiziniams asmenims / galutiniams vartotojams, nurodyti nereikia);
 - ekologinės gamybos ataskaitą (sąnaudų ir išėigos balanso ataskaitą). Rekomenduojama ataskaitą pateikti VšĮ „Ekoagros“ nustatytose formose: [Ekologines tvarkybos ataskaita](#) / [Ekologinės tvarkybos ataskaita \(Uogų perdurbimas\)](#).

Išsamesnę informaciją apie dokumentų vertinimą, tikrinimus rasite skiltyje SERTIFIKAVIMO SISTEMA.

Formoje F-162 išvardinami visi sertifikuojami produktai, veiklos, subrangovai.

Pasitaikančio receptūros pateikimo klaidos

- Nurodomas netikslus kvapios medžiagos pavadinimas;
- Nenurodomas tikslus neekologiškos žaliavos pavadinimas (pvz. fermentas nenurodant koks / kokie pvz. „Maxilact Super“ fermento preparatas); Nenurodoma ar fermentas yra pagalbinė medžiaga ar maisto priedas.
- Neteisingai nurodoma šalis (-ys), kurioje (-se) užaugintos ekologiškos žaliavos;
- Nepridedamos specifikacijos;

Kad patikra vyktų sklandžiai...

1. Įsitikinkite, kad audito dieną visi susiję darbuotojai būtų pasiekiami
2. Paruoškite laiške „dėl kasmetinio tikrinimo“ nurodytą informaciją
3. Sąžiningai atsakykite į visus tikrintojo klausimus. Atsakymus pagrįskite dokumentais
4. Pateikite dokumentų originalus, ne kopijas (apskaitos dokumentai, įrangos specifikacijos dėl jonizuojančios spinduliuotės; aruodo maksimali talpa ir kt.)
5. Patalpos, informacinės sistemos turi būt prieinamos (+ neekologinės gamybos)
6. Bendradarbiaukite

Peržiūrėkite protokole pateiktą informaciją.
Jei yra netikslumų iškart informuokite tikrintoją.

Po patikros pradėkite ruošti nustatytos neatitikties taisymo darbus.

Dažniausiai nustatomi neatitikimai...

1. VMVT išduotame maisto tvarkymo pažymėjime nėra įtraukti ekologiški produktai
2. Nepateikti įrodymai ir procedūros, kuriose būtų numatyta, kad veiklos vykdytojas kiekvienu gamybos, paruošimo ir platinimo etapu imamasi, kai tinkama, **prevencinių ir atsargumo priemonių**, įskaitant sistemingą esminių procedūrinių veiksmų nustatymą ir jas **reguliariai peržiūri ir pakoreguoja**. (R2018/848 9 str. 6; 28 str. 1; II priedas IV dalis 1.2; 1.3; 1.4. a) ir c); V dalis 1.2; 1.3; 1.4. a) ir c); R2021/2119 2 str. 2).
3. Priėmimo metu nedaromi įrašai, kad kryžminių būdu patikrinama ar kontrolės institucijos kodas ir partijos identifikavimo žyma ant etiketės sutampa su lydinčiuose dokumentuose pateikta informacija. (R2018/848 III priedas 5)
4. Veiklos vykdytojas nevykdo savikontrolės ir nepateikia jo paties kokybės užtikrinimo programų rezultatų. (R2018/848 2 str. 4; R178/2002 17 str. 1; R852/2004 4 str. 3 b); R2017/625 9 str. 1 d))
5. Veiklos vykdytojas laikosi pareigų ir imasi veiksmų įtariamoms neatitiktis atveju bei imasi **atsargumo priemonių, skirtų užkirsti kelią neleistinų produktų ir medžiagų buvimui**. (R2018/848 27 str., 28 str. 2; R2021/279 1 str. 1)

Sertifikavimo nauda

- Sertifikavimo tikslas – suteikti visoms suinteresuotoms šalims pasitikėjimą, kad produktas atitinka ekologinės gamybos reikalavimus.
- Sertifikavimo vertė yra pasitikėjimo laipsnis ir tikėjimas, kad sertifikavimas atliktas nešališkai ir kompetentingai, trečiajai šaliai įrodžius atitiktį nustatytiems reikalavimams.

...ekologišką produktą gaminantys verslininkai sulaukia didesnio vartotojų pasitikėjimo, kai tas produktas yra sertifikuotas...

Šaltinis: kauno.diena.lt

Ačiū

Viešoji įstaiga „Ekoagros“

K. Donelaičio g. 33, 44240 Kaunas,
Tel. (8 37) 20 31 81,
Faks. (8 37) 20 31 82,
El. p. ekoagros@ekoagros.lt
www.ekoagros.lt